

Baltacim

A [baltacim](#) elsősorban a száraz vidékek - sülevényes, sekély termőrétegű, meszes talajok - értékes évelő, pillangós szálas takarmánynövénye.

Termesztésének csak ott van jelentősége, ahol a lucerna és a vöröshere termesztése már nem gazdaságos. Talajvédő növény. A baltacim a legeltetést is jól bírja, étrendi hatása is jó, zölden sem puffaszt, ezért legeltetéssel is jól hasznosítható szántóföldi pillangós takarmánynövény. A baltacimnek van egy- és kétkaszálású változata, de száraz és mostoha viszonyok között rendszerint a kétkaszálású baltacim is csak egyszer kaszálható. Ilyenkor a sarjút legeltetéssel hasznosíthatjuk.

• Rendszertani helye és biológiai jellemzése

Hazánkban kétféle baltacim található, a termesztett (*Onobrychis viciaefolia* ssp. *sativa*) és a vadon előforduló homoki baltacim (*Onobrychis viciaefolia* ssp. *arenaria*).

Biológiai jellemzés. A baltacim igénytelen évelő takarmánynövény. Élettartama mindig a termőhelyi viszonyoktól függ. (2-6 év). Gyökérzete fejlett karógyökérzet, amely nagyon jól alkalmazkodik a talajok minőségéhez. Rizómája erősen elágazik és mélyebben helyezkedik el, mint a lucernáé. (Ezért lehet a baltacimet legeltetni.) Szára gyengén szőrözött, gyér levélzetű és 40-80 cm magas. Levélzete összetett, hosszú, közös nyélen páratlanul szárnyalt. Virágzata füzéres fürt. A virágok színe rózsaszín árnyalatú, sötétebb erekkel. A baltacim jó mézelő, idegen termékenyülő növény. A megporzást rovarok, főleg a házi méhek végzik.

Termés és a mag. Termése egymagvú, zárt, lapos hüvely, melynek mind a két oldala hálózatosan erezett. A mag nehezen fejthető ki a hüvelyből, ezért rendszerint rajta hagyják a magon (hámozatlan baltacim). A mag vese alakú és világos-barna színű. A hámozott mag ezermagtömege 13-15 g.

• Éghajlat, talajigény és vetésváltás

Éghajlatigény. A baltacim az éghajlattal szemben igénytelen. A nyári meleget, a szárazságot és a téli fagyokat jól bírja.

Talajigény. A feltalajjal szemben sokkal igénytelenebb, mint a lucerna, csak az altalajjal szemben igényes. A sovány, sekély termőrétegű, erodált kavicsos feltalajú talajokon is termesztendő, ahol elegendő mészs van a talajban és nincs magasan az altalajvíz. Jól termesztendő meszes homoktalajokon is, bár itt csak 3-4 évig tart ki. Szikes talajokon nem érdemes termesztetni.

Vetésváltás. A baltacimet úgy iktassuk be a növényi sorrendbe, hogy 4-5 évnél korábban ne kerüljön ugyanabba a táblába. Egyébként az elővetemény igénye és az utóhatás vonatkozásai mindenben azonosak, illetve nagyon hasonlóan a lucernához.

- **Trágyázás és talajelőkészítés** A baltacim trágyázása hasonló a [vöröshere](#) és a lucerna trágyázásához, de tápanyagigénye kisebb, mint a lucernáé. Talajelőkészítése is azonos a lucernáéval.

• Vetés

A baltacimet önmagában, vagy pázsitfűfélékkel (csomós ebir, magyar rozsnok, stb.) társítva vetjük. Vethető tisztán, vagy takarónövényvel, tavasszal vagy nyár végén. A legjobb takarónövény itt is a tavaszi árpa, ezenkívül vethetjük még a ritkább őszi gabonákra is. A többi herefélékhez hasonlóan a

tavaszi vetés biztosabb, mint a nyárvégi telepítés. A vetés mélysége 2-3 cm-nél akkor se legyen mélyebb, ha tisztán telepítjük.

A baltacimet gabonasortávolságra vetjük. A vetőmagszükséglet folyóméterenként 100-120 mag (ez hámozott magból 120-130 kg/ha, hámozatlan vetőmagból 130-150 kg/ha-nak felel meg). Pázsitfűvekkel társítva a fele vetőmag is elég.

- **Ápolás**

Ápolása megegyezik a [lucernáéval](#). Lucerna-gyomok, valamint a csabaire csökkenti termését. Betegségei a levél- és szárfoltosodás, lisztharmat, szürkepenész, verticilliumos hervadás. Kártevői a vincellérbogár, a csipkezőbogarak, levélgubacs szúnyog, fehérgyűrűs csüngőlepke és a poloskák.

- **Betakarítás**

A baltacim második évben adja a legnagyobb termést, de a vetés évében is adhat egy kaszálást. Legeltetni a telepítés évében nem szabad. Rendszerint a lucerna után, május közepén van a baltacim első kaszálása. Az a helyes, ha virágzás kezdetén kaszáljuk. A baltacim gyorsan szárad, de a levélpergés miatt jó minőségű széna csak korszerű szénakészítési eljárásokkal készíthető belőle. Ha a második kaszálásra keveset ad, akkor helyesebb, ha legeltetéssel hasznosítjuk.

Magnak általában az első kaszálást lehet meghagyni, mivel a második kaszálásból csak jó talajon foghatunk magot. Legjobb az utolsó év első kaszálását meghagyni.

Forrás: Szántóföldi növénytermesztés tan

PRIMAG
— 1991 —